

בס"ד

לעומקו של מקרא

דברי עומק בפרשת השבוע
ובמועדים
סוכות
שבת חוה"מ סוכות
וזאת הברכה
שמניני עצרת
ה'תשפ"ג

**בכל ענייני הקונטרס ניתן לפנות
לטל': 052-7675895
גור-אריה צור
מודיעין עילית
ניתן להצטרף לתפוצת מייל
דוא"ל: leshem895@gmail.com**

לעומקו של מקרא סוכות - וזאת הברכה

הכנסת אורחים של אברהם אבינו
שאמר **יָקַח נָא מֵעֵט מִיָּמִים.**

וְרִחְצוּ רַגְלֵיכֶם שנטהרים לכבוד
הרגל, **וְאָקַחְהָ** לשון **תפילה** כנאמר
קחו עמכם דברים ומובא במדרש
ויקרא רבה שהוא לשון **תפילה**, והיינו
תפילת חג, **פת לחם** היינו סעודת חג,
והשענו היינו הושענות, והוא נטילת
לולב, **תחת העץ** היינו מצות סוכה,
תחת הסכך.

ואע"פ שהיה זה בניסן, היינו ניסן
היינו תשרי. כמובא בגזירה שוה ט"ו
ט"ו. והיינו שקיים תשרי בניסן וניסן
בתשרי. **תשרי מלשון שורו** וראו,
וניסן מלשון נסים. וכאמרו, **שורו**
בתשרי וראו מה היה בניסן, **נסים** של
ענני כבוד, ונסים אלו תקיימו **בתשרי**,
בחג הסוכות.

ועוד י"ל, **השענו תחת העץ.**
הושענא תחת הסכך. כלומר, מתי הוא
הזמן שבו מתקרבים ביותר לקב"ה
לצעוק **הושענא**, בסוכות, כשנמצאים
ענני הכבוד. וענני כבוד היינו הסכך.

והושענות אלו הן חסד ה' הנמשך
עלינו דרך החסד של אברהם אבינו
שעשה עם אושפיזיו.

סוכות

לאושפיזין אברהם

והוא כנגד ספירת החסד

היינו דכתיב שאמר אברהם אבינו
למלאכים **והשענו תחת העץ**
(בראשית י"ח, ד'). ומובא בבראשית
רבה (פרשה מ"ח, י') שכך אמר לו
הקב"ה לאברהם, **אתה אמרת והשענו**
תחת העץ, **חיה שאני פורע לבניך**
במךר וכו', [שאני מושיכם תחת ענני
הכבוד] **שנאמר** (תהלים קה, לט):
פרש ענו למסד, **הרי במךר**. ולו זו
בלבד אלא גם בבואם לארץ, ולעתיד
לבוא. **בארץ מנין שנאמר** (ויקרא
כג, מב): **בספת תשובו שבעת ימים.**
לעתיד לבוא מנין, **שנאמר** (ישעיה
ד, ו): **וספה תהיה לצל יומם.**

ועוד י"ל, לעומקו של מקרא, על
הפסוק הנ"ל **יָקַח נָא מֵעֵט מִיָּמִים** וְרִחְצוּ
רַגְלֵיכֶם וְאָקַחְהָ פַת לֶחֶם, **יָקַח נָא מֵעֵט**
מִיָּמִים היינו בסוכות ושאתם **מִיָּמִים**
בששון, **מע"ט** ירמוז למקום בית
המקדש אשר היה נמוך כ"ג אמה **מעין**
עיטם, כרש"י עה"פ **לבנימן אמר וגו'**
ובין כתיפיו שכן (דברים לג, יב), וכן
מע"ט ר"ת **מעין עיטם**. שם שאבו
רוח הקדש בשמחת בית השואבה, מכה

לעומקו של מקרא סוכות - וזאת הברכה

ולכן אומרים **ליעול יצחק ועמיה**
ליעול אברהם וגו'. שעל ידי העליה
של יצחק לעקידה, נתעלה עמו אברהם
ונתברך בכל הברכות ככתוב **יַעֲזֹב**
אֲשֶׁר עָשִׂיתָ אֶת-הַדָּבָר הַזֶּה וְלֹא
תִּשְׁכַּח אֶת-בְּנֵי אֶת-יְחִידָה: כִּי-בָרַךְ
אֲבִיךָ וגו' (בראשית כב, טז-יז).

לאושפיזין יעקב והוא כנגד ספירת התפארת

היינו דכתיב, (בראשית לג, יז) **וַיַּעֲקֹב**
נָסַע סִפְתָּה וַיָּבֵן לוֹ בַּיִת וַלְמַקְנָהוּ עָשָׂה
סֶכֶת עַל-כֵּן קָרָא שְׁם-הַמָּקוֹם סֶכֶת.

ולמקנהו. בפשט הכתוב למקנה הצאן.
ולעומקו של מקרא ירמוז לכל קניניו
הרוחניים. שבסוכה זוכים לקנינים
רוחניים עליונים, ולאחר שבוע
סוכות, יכניס מן הסוכה לבית את כל
קניניו הרוחניים, אל תוך ביתו. ולכן
כתיב **ויבן** לו בית, לשון הבנה.
שהבית יכול לעמוד רק על הקנינים
הרוחניים שהבין והשיג ביציאתו
מהבית לסוכה. שם היה סוכה ברוח
הקדש. ויהיה ערך הדברים כך: ויבן לו
בית, לו ולקניניו הרוחניים אשר קבל
בסוכה.

לאושפיזין יצחק והוא כנגד ספירת הגבורה

היינו דכתיב **ויצא יצחק לשוב**
בשדה. לשוב היינו תפילה, והיינו
הושענא, **בשדה** היינו ד' מינים של
השדה. אז ירננו כל עצי יער. יצחק
ירנן. והיינו בסוכות. **ותפילה היא**
כנגד גבורה, וכפי שלמד יעקב מיצחק
אביו, שנאמר **ביעקב בחרבי ובקשתי,**
וכתרגום: **בצלתי ובבעותי,** ופירושו:
בתפילתי ובבקשתי.

ועוד י"ל, כמובא באוהב ישראל
מאפטא, ויאמר יצחק אל אברהם אביו
ויאמר אבי ויאמר הנני בני. אבי, אתה
עמוד החסד כיצד תשחט אותי. עונה לו
אברהם **הנני בני.** עתה שאני צריך
לעשות רצון אבי שבשמים הנני מידתו
של בני. הנני גבורה. ובאותה שעה
היה אברהם גבורה שבחסד, ויצחק
היה חסד שבגבורה, שנתלבש במידת
חסד שבגבורה שנתן עצמו לשחיטה
בעבור כבוד שמו ית'. ולכן זכה שיצא
ממנו יעקב שהוא התפארת.

ולזה נקבעו לאושפיזין אברהם
יצחק ויעקב, שנמצא אברהם ביצחק
ויצחק ביעקב, בחיבור ימי הסוכות,

לעומקו של מקרא סוכות - וזאת הברכה

דירת עראי. ומשה מתוך שהיה שפל וענו, מתוך כך קרן עור פניו אור לדורות. וכן בסוכה, מתוך שמשפיל ומנמיך עצמו מתענוגות העולם הזה אל דירת עראי, מתוך כך **ידעו דורותיכם לַנֶּצַח**, כי בסוכות הושבתי את בני ישראל בהוציא אותם מארץ מצרים. ואשר על כן זכה להיות אושפיזין לבני ישראל **לדורותם**, וכמידתו שהיא **נֶצַח**.

לאושפיזין אהרון והוא כנגד ספירת ההוד

והיינו דכתיב גבי אהרון אשר עתיד להיפגש עם משה במדבר, "וראך ושמח בלב". והוא רמז למה שנאמר ברגל הסוכות ושמחת בחגך והיית אך שמח. ואהרון עצמו ירמוז לסוכת שלום, שנאמר וַיְהִי בְשָׁלֹם סֶכּוֹ (תהלים עו, ג') שהיה אהרון משכין שלום בין אדם לחבירו ובין אדם למקום. והוא יכול לעשות כן מתוך ביטול של וראך ושמח בלב.

שמבטל עצמו מתוך שמחה. הוא הביטול שיש לאדם בצאתו מבית קבע לקיים מצות סוכת עראי.

ועוד י"ל, **ויבא יעקב שלם**. הסמיך הפרשיות לומר **שהשלמות** אפשר להשיג ע"י **הסוכה**. ולכן סוכות אחרי ר"ה ויו"כ. **שהם התחלת השלימות**, והסוכה חותם השלימות. וכן כתיב, **וַיְהִי בְשָׁלֹם סֶכּוֹ** (תהלים עו, ג').

וזה היא **תפארתו** של האדם להשיג שלימות על ידי הקניינים הרוחניים שלו. היא התורה הקדושה שעליה נאמר כל שהיא **תפארת לעושיה ותפארת לו מן האדם**. [פרקי אבות פרק ב משנה א]

לאושפיזין משה והוא כנגד ספירת הנצח

היינו דכתיב ומשה לא **ידע** כי קרן עור פניו. שמתוך שהיה שפל וענוותן, **עד שלא ידע** בקירון אור עור פניו, מתוך כך הגדילו הקב"ה **ונשאו על גבי כל הדורות**. וכן כתיב בסוכה, למען **ידעו דורותיכם**, כי בסוכות הושבתי את בני ישראל. ומתוך שבטלו את עצמם כנגד ענני הכבוד, ציוה הקב"ה בישיבת הסוכה **למען ידעו דורותיכם**. ומה היא הידיעה, שעיקר הסוכה היא השפלות והענוה שבה נמצא האדם בצאתו מביתו החוצה, אל

לעומקו של מקרא סוכות - וזאת הברכה

גימטרי' של שם הו"ה. ס"ה שביהוסף היינו אדנות, אדנ"י בגימ' ס"ה הוי. יחד סוכה. והוא מה שמובא בספרים הק' שסוכה תרמוז על שם הו"ה בתוך אדנות. והיינו כ"ו בתוך ס"ה. סוכ"ה. לרמוז על השכינה הק' השורה בסוכה.

נותר מן המילה ביהוסף **ף** סופית לדרשה. והיא כנגד **פ** של האושפיזין. והוא רמז לאושפיזין יוסף.

ונרמז בזה בשמו שהוא ביום הששי, שכן האות **ף** שהיא כנגד אושפיזין, היא האות **הששית** הכתובה במילה **ביהוסף**.

ובנוסף לכך נמצא **עוד רמז להיותו ביום הששי,** כמאמר אליהו הנביא בתיקוני הזהר תיקון כ"ב, אותיות הו"ה כנגד **מח לב פה והבל הפה**. מח כנגד **י'**, **לב כנגד ה'**, **פה כנגד ו'**, **הבל הפה כנגד ה'**. ולפיכך **פ' כנגד האות ו'.** והוא **על דרך הצח,** שיוסף ביום **הששי**.

לאושפיזין יוסף והוא כנגד ספירת היסוד

יש לעיין במה זכה יוסף להיות מהאושפיזין בסוכה. **ולעומקו של מקרא,** יש לומר שזכה לכך לפי שכשבו אחיו להתחנן לפניו שיסלה להם, ענה להם בנחת ולא ברוגז: **וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם יוֹסֵף אֶל-תִּירְאוּ פִי הַתַּחַת אֱלֹהִים אָנִי.** ורבנו בחיי אומר שדבריו לא נאמרו כשאלה אלא כקביעה. **אני תחת אלקים.** ובזה זכה להיות אושפיזין **תחת** הסכך.

ומנין שביום הששי מובא בספרים הק' שיוסף זכה להיות אושפיזין ביום הששי, [לפי אחת השיטות] שהוא יום ספירת ה"יסוד", מתוך שעמד בנסיון של שמירת הברית שהיא כנגד ספירת **היסוד**.

ולעומקו של מקרא נמצאו עוד כמה רמזים לכך:

היינו דכתיב [תהלים פא, ו'] "עדות ביהוסף שמו בצאתו על-אֶרֶץ מִצְרַיִם". **ביהוסף.** **ב'י'** הם **ב'** פעמים **י'**, כלומר: **כ'.** עם **ו'** של ביהוסף היינו **כ"ו,** הוא

לעומקו של מקרא סוכות - וזאת הברכה

בענוותנותו ויתר על משאת נפשו מפני רצון השם ונתנה לשלמה בנו. בזכות ענוה זו זכה להיות אושפיזין לשכינה. כמובא בחז"ל [פסחים קיט:]: שִׁמְבִּין כָּל האושפיזין דוד הוא זה שלקח את הכוס ואמר לי נאה לברך שנאמר כוס ישועת אשא. ולכאורה תמוה שהרי אין זה דרך הענוה. אלא לפי המובא לעיל מובן, **שבענוותנותו** ויתר על משאת נפשו לבנות בית המקדש. ואע"פ שהקב"ה מנע ממנו לבנות בית המקדש, מכל מקום, קבל זאת באהבה, להפוך את הדיעבד למצב של לכתחילה, כאומר: אם הקב"ה אינו רוצה הריני מוותר על מאויי לבי מפני רצונו. ועל זה נאמר: [פרקי אבות פרק ב משנה ד], **בטל רצונך מפני רצונו כְּדִי שְׂיִבְטֵל רְצוֹן אַחֲרַיִם מִפְּנֵי רְצוֹנְךָ**.

והוינן בה, מה הוא שאמר התנא **כְּדִי שְׂיִבְטֵל רְצוֹן אַחֲרַיִם מִפְּנֵי רְצוֹנְךָ**. הרי באומרנו **כְּדִי**, נראה הדבר כאילו עושה על מנת טובתו שלו ולא לשם שמים.

אלא כך יש להבין: **בטל רצונך מפני רצונו, ועד כמה יש להשתדל לבטל רצונך מפני רצונו? עד כְּדִי כֵן** שיבטל רצון אחרים מפני רצונך. וזה

לאושפיזין דוד

והוא כנגד ספירת המלכות

"וַיְהִי בְּשָׁלֹם סְבוּ". (תהלים עג,ג).
זה שכתוב (עמוס ט') **בַּיּוֹם הַהוּא אָקִים אֶת סֵפֶת דָּוִד הַנִּפְלֵת**. שנאמר בדוד "כוס ישועות אשא ובשם ה' אקרא". כו"ס ישועות אש"א, אשא במספר קטן ה', יחד עם כו"ס היינו **סוכה**. סוכה שבה מתפללים על ישועות. אקר"א בגימ' אש"א. שהוא **המתנש"א לכל לראש** והיינו **מלכות** הוא אושפיזין השביעי.

ומובא בזהר הק' דברים רע"ב **פוס דברכה מלכות**. [הדק"ה וּשְׁטִיפ"ה, קמו (ויקרא טז) וְטָהְרוּ וְקִדְשׁוּ. הַשְׁתַּהֲרֵה מִיָּמִין הַחֹסֶד. וְהַקְדוּשָׁה מִשְׂמָאל דְּגִבּוֹרָה. **פוס דברכה מלכות מצד בינה** הַנִּקְרָאת אֱלֹהִים. וְנִקְרָא עֲטָרָה מִצַּד הַפְּתֵר. ח"י, מִצַּד יְסוּד, הַנִּקְרָא שְׁלוֹם, שְׁנַאָמֵר (ישעיה נד) וּבְרִית שְׁלוֹמִי לֹא תִמוּט אָמַר מֶרְחֻמָּךְ יְיָ. מְלֵא, מִצַּד תַּפְאָרֶת. מְקַבְּלוּ בְּשֵׁמִי יְדִיו, ה' ה'.] והיא השביעית, והוא אושפיזין שביעי כנגד **מלכות**.

ועוד, כל משאת נפשו של דוד המלך לבנות בית המקדש. ואע"פ כן מנע ממנו הקב"ה תכלית זאת. ודוד

לעומקו של מקרא סוכות - וזאת הברכה

העבודת מלמעלה למטה, כמבואר אצל המלאכים בחלום יעקב "עולים ויורדים בו", וכן בעבודת האדם כעין תפילה שהיא מלמטה למעלה ותורה שהיא מלמעלה למטה, להורדת שפע השם על בראיו.

לארבעת המינים

בשים לב לדרשת הז"ל ט"ו ט"ו של **לעומקו של מקרא י"ל** שארבעת המינים נגזרים מארבעה בנים שכנגדם דברה תורה. אחד **הכב** הוא **האתרוג**. ואחד **רשע** כנגד **הערבה**, ואחד **תב**, כנגד **הלולב** שהוא בעל תיומת ותמים אל ראשו, ואחד **שאינו יודע לשאול** הוא **ההדס**, שיש לו ריח במצוות ואין לו טעם בתורה, ולכן לא יודע לשאול. ועל ידי האגודה אחת נהיים כולם תמימים לעבודת השם **ומקבלים דין מן דיו**, והרשע מחכים ושאינו יודע לשאול נפתח פיו והתם הוא **הלולב** שהוא בעל טעם בתורה וחסר מצוות הוא **עיקר המעשה של הנענועים** ובכך משלים עצמו גם במעשה.

היה ויתורו של דוד המלך בענותנותו. ואשר על כן זכה לשכינה הק'.

ומדוע רצה דוד המלך לבנות את בית המקדש כדי להשרות שכינה בישראל. וכאשר נשא את הכוס **מיד שרתה שכינה על ישראל** ולכן אמר **לי נאה לברך**, כאומר **תיתי לי**, קבלתי שכרי שויתרתי לבני שיבנה ביה"מק. ומכיון שהיתה משאת נפשו להשרות שכינה בישראל, לכן זכה לאושפיזין שבזכותו תשרה שכינה בישראל.

ועוד, כוס בגימטריה אלהי"ם. שמונים ושש. ומכיון שאמר בתהלים כו"ס ישועות אשא, שתהיה שכינת אלקים על ראשי, זכה להיות אושפיזין **בזמן ישועות**, בזמן סוכות.

ועוד יש לומר בעניין **האושפיזין והספירות**, שגם לנוהגים אושפיזין יוסף לאחר יעקב, ספירותיהם אינן משתנות, אלא שהן מופיעות אתם גם שלא לפי סדרם והם כנגד עבודת המלאכים של "רצוא ושוב", שלעתים יוצאים מגדרם לפי עבודת האדם. **ומבואר בהסידות** ש"רצוא" היא העבודה מלמטה למעלה ו"ושוב" היא

לעומקו של מקרא סוכות - וזאת הברכה

מינים של הצרעת במים ומזים, הרי הארבע מינים מנענעים והוא מלשון: **עָנְנוּ בנענועינו**, להוריד המים החיים מן העננים, ומן הצרעת עד העצרת בה מתפללים על הטללים והגשמים. ובעוד שהמצורע חטא בלשונו, בסוכות אנו מתקנים פגם הלשון ומהללים ומשבחים להקב"ה.

ואשר על כן נתנה לנו תורתנו הק' את חג הסוכות לאחר יום כפור, שבו התודינו בפינו, ועתה, אותו הפה שהתוודה יהלל להקב"ה עם נענועי הלולב. ויש להזכיר כאן ג' בחינות של ראש השנה, יום כפור וסוכות, שהם ג' בחינות של האדם, המתקנות בימים אלו. **מחשבה דיבור ומעשה**. ראש השנה שהוא יום הזכרון הוא כנגד המחשבה, יום כפור שהוא יום הוידוי הוא כנגד מחשבה ודיבור, וחג הסוכות שהוא חג האסיף הוא כנגד מחשבה דבור ומעשה גם יחד. **שהסוכה** היא כנגד המחשבה, שכתוב בה **למען ידעו דורותיכם** כי בסוכות הושבתי את בני ישראל בהוציא אותם מארץ מצרים. ויש לכוון את הטעם הזה במצות הסוכה כדי שתהיה מצוה

והאתרוג הוא נותן ואינו מקבל, ואשר על כן הוא נפרד מן האגד.

ועוד י"ל, שנענועי הארבע מינים מגיע נענועיהם בכל ארבע עולמות אבי"ע. בזכות האתרוג יגיעו עד עולם האצילות, ובזכות הלולב אל עולם הבריאה, ובזכות ההדסים אל עולם היצירה ובזכות הערבות בעולם העשייה. ולכן מכים בערבות, כאן בעולם העשייה. ועוד, שהערבה לית ליה מגרמיה כלום, ולכן היא נמצאת בשפלות וענווה, ולכן היא אשר תוריד בחיבוטה את שפע הברכה מן השמים.

ועוד י"ל, שהם כנגד ארבעת המינים של המיטהר כנגד הצרעת, ומן הצרעת הנטהרת ביום השמיני מגיעים לשמיני עצרת, מטוהרים. והאתרוג כנגד הצפור, ועל שניהם נאמר דר באילנו, והעץ ארז כנגד הלולב, שנאמר בהם כארז בלבנון ישגה, והלולב כנגד ויגבה לבו בדרכי ה', והשני תולעת כנגד ההדסים, ורמז לדבר שני תולעת, שני הרי שנים תולעת אחד הרי יחד שלשה, הם ג' עלים בקן אחד, והם ג' הדסים בלולב. והאזוב כנגד הערבה, ששניהם בשפלות. וכנגד שטובלים הארבע

לעומקו של מקרא סוכות - וזאת הברכה

עָשָׂר לַחֹדֶשׁ בֵּין הָעֲרֵבִים פֶּסַח וגו'. הרי שהזכיר הכתוב את השבת תחילה משום חשיבותה. ולכן אומרים בקידוש ליל שבת, **תְּחִלָּה לְמִקְרָאֵי קֹדֶשׁ**. וכן רובן של פרושות המועדים.

והיוצאים מכלל זה הן פרשת כי תשא ופרשת ראה, כמבואר:

בפרשת כי תשא, השבת אינה מזכרת לפני המועדים אלא בתוך המקראי קדש, בין פסח לשבועות: **אֶת-חַג הַמִּצּוֹת תִּשְׁמֹר שְׁבַע יָמִים תֹּאכַל מִצּוֹת אֲשֶׁר צִוִּיתְךָ לְמוֹעֵד חֹדֶשׁ הָאֲבִיב כִּי בְּחֹדֶשׁ הָאֲבִיב יֵצְאֶת מִמִּצְרָיִם: שְׁשַׁת יָמִים תַּעֲבֹד וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי תִשְׁבֹּת בְּחֵרִישׁ וּבִקְצִיר תִּשְׁבֹּת: וְחַג שְׁבַע יָמִים תַּעֲשֶׂה לְךָ בַּפּוֹרֵי קֶצֶר חֲטָיִם וְחַג הָאֲסִיף תְּקַוְּפַת הַשִּׁנָּה: (לד, יח'-כב').**

התחיל עם חג המצות, את חג המצות תשמר, המשיך עם של שבת וביום השביעי **תשבת**, וסיים עם חג שבועות **וחג האסיף**. הרי שבת שבתוך המועדים והוא רמז לשבת חול המועד, הנמצאת בתוך הרגל. ואשר על כן תיקנו לקרוא קריאה זו בשבת

שלימה. **וההלל השלם כל ימי החג הוא כנגד בחינת הדיבור**, ונטילת הלולב ונענועיו הוא כנגד בחינת המעשה.

שבת חזה"מ סוכות

יש לעיין מדוע נקבעה קריאת התורה של שבת חול המועד "ראה אתה אומר אלי" וגו' (שמות לג, יב') בין בפסח בין בסוכות.

ומובא בחזקוני, בפרשת כי תשא, שם, מה שקורין פרשה זו בשבת חולו של מועד לפי שהזכרה בה **שבת באמצע הרגלים**.

כלומר, כל פרשה שהזכרו בה מקראי קדש, **השבת מזכרת בראש**, כגון: פרשת אמור ויקרא כג, פס' ב-ה': **וְדָבַר אֶל-בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם מוֹעֲדֵי יְהוָה אֲשֶׁר-תִּקְרְאוּ אֹתָם מִקְרָאֵי קֹדֶשׁ אֵלֶּה הֵם מוֹעֲדָי: שְׁשַׁת יָמִים תַּעֲשֶׂה מְלֶאכֶה וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי שַׁבַּת שַׁבְּתוֹן מִקְרָא-קֹדֶשׁ וגו' וממשיך במועדים: **בְּחֹדֶשׁ הָרֵאשֹׁן בְּאַרְבַּעַה****

לעומקו של מקרא סוכות - וזאת הברכה

הגוי הזה וגו' ובמה יודע אפוא כי מצאתי חן בעיניך אני ועמך הלוא בלכתך עמנו ונפלינו אני ועמך מכל העם אשר על פני האדמה, ויאמר ה' אל משה גם את הדבר הזה אשר דברת אעשה כי מצאת חן בעיני ואדעך בשם. (שמות לד, יב-יז).

ולפיכך י"ל, שלא מצא הקב"ה מקום חביב יותר לשָׁבֵת שבתוך המועד אלא בפרשה זו שבה יש מציאת חן של משה רבנו וכל עם ישראל בעיני הקב"ה. ואין לך זמן יותר טוב למציאת חן מאשר חולו של מועד, שאז גם החול נהיה קודש והשבת קדש קדשים.

ולכן פתח משה רבנו ואמר ראה אתה אומר אלי. ויש לכאורה לתמוה, וכי כך יפנה עבד לרבו, ראה! אלא יש לומר, משה רבנו נקט כאן שם קודש של אחד מע"ב שמות הקודש, בשם ראה. והוא השם הקדוש של המלאך הממונה להראות תועים דרכם. וכאילו אומר משה רבנו, ראה, נחני נא על ידי המלאך הק' המכונה בשם הקדוש ראה, איזו הדרך אשר אלך בה לראות חסדיו של מקום למצוא חן בעיניך.

שבתוך הרגל, היינו בשבת חול המועד.

ולפי דברי החזקוני, עיקר הקריאה היא כנ"ל, את חג המצות, וביום השביעי תשבות, וחג שבועות, וחג האסיף, אלא שמתחילין מ"ראה אתה אומר אלי", כדי שיהיו מספיק פסוקים לשבעה קרואים.

ועדיין יש לשאול, מדוע נכתבה השבת שבתוך המועדים דווקא כאן, ב"ראה אתה אומר אלי". והרי יכולה היתה השבת להיות גם כאן ראשונה למקראי קדש, ולהכתב בתוך המועדים בפרשה אחרת.

ויש לעיין ב"ראה אתה אומר אלי", מה יש בה שאין בפרשות אחרות להיות אכסניה טובה לשבת שבתוך המועד.

ונראה בעליל, כי בפרשה זו יש חידוש של מציאת חן, לאחר מחילת העוון של מעשה העגל. כגון: ואתה אמרת ידעתך בשם וגם מצאת חן בעיני וגו' ועתה אם נא מצאתי חן בעיניך הודיעני נא את דרכך ואדעך למען אמצא חן בעיניך וראה כי עמך

לעומקו של מקרא סוכות - וזאת הברכה

מקום, שהוא מקומו של עולם ואין העולם מקומו. וכל המציאת חן היא מתנת שמים ממנו ית'. וכן הוא אומר בפרשתנו **כי מצאת חן בעיני ואדעך בשם**.

הב' הוא **חן אשה על בעלה**. והיא מציאת חן של כנסת ישראל בעיני **הקב"ה**. וכן הוא אומר בפרשתנו **כי מצאתי חן בעיניך אני ועמך**.

הג' הוא **מציאת חן של התורה הקדושה בעיני לומדיה**. והיא הנקראת עריבות התורה. וזה שאמר ר' יוחנן, **חן מקח על מקחו**. והתורה נקראת לקח, **כי לקח טוב נתתי לכם**. ומשלשה אלה נגזרים כל החינות שבעולם. וכן הוא אומר בפרשתנו **אם נא מצאתי חן בעיניך הודיעני נא את דרכך ואדעך למען אמצא חן בעיניך**.

ומענתה יובן, מדוע נסמכה פרשת **שבת חול המועד** לפרשת "ראה אתה אומר אלי". שאין לך פרשה מתאימה יותר לשבת חול המועד מאשר **מציאת חן** של עם ישראל בעיני **הקב"ה**, ומציאת חן של **הקב"ה** בעיני בניו, ומציאת חן של התורה **הק'** על לומדיה.

לעניין המציאת חן

מובא בגמ' סוטה מז. אמר רבי יוחנן **שלושה חינות הן. חן המקום על יושביו חן אשה על בעלה וחן מקח על מקחו**.

ובהסבר הדברים **לפי פשטם**, שהמציאת חן משפיעה על בחירת האדם ללא הגיון מסתבר על הדעת. מדוע יגור אדם במקום מסוים אע"פ שמקום אחר היה אולי יותר ראוי לו, וכן מדוע יקח לאשה דוקא זו ולא אחרת וכן מדוע ירכוש חפץ זה ולא אחר ואפילו בדמים יותר מרובים. אלא מציאת חן היא שמחליטה את הקניין.

ולעומקו של דברים יש להבין מאמרו של ר' יוחנן, ששמו יו-חנן מעיד עליו על מציאת חן המיוחדת אשר לו לפני בוראו. ולו נאה ולו יאה לדרוש בעניין המציאת חן. **מדוע נקט דווקא ג' חינות אלו, שמהן כל החינות שבעולם**.

ויש לומר, הא' הוא חן המקום על יושביו, המקום הוא **הקב"ה** הנקרא

לעומקו של מקרא סוכות - וזאת הברכה

ויש לומר, שהרי כל עניין **המציאת חן היא מתנת שמים** מאת הקב"ה, לכן לא שייך לומר שהקב"ה הוא המוצא. והרי הוא היוצר של האדם והוא יצר את המציאת חן אצל האדם, **לכן לא שייך לומר שהוא המוצא**. אלא תיקון הוא כלפי מעלה. לומר מצאתי חן בעיניך ה'.

לכן אומר משה רבנו ועתה אם **נא מצאתי חן בעיניך, למען אמצא חן בעיניך, כי מצאתי חן בעיניך אני ועמך**, והקב"ה משיבו כלשונו, ואומר **כי מצאת חן בעיני, וגם מצאת חן בעיני**. ולא אמר מצאתי חינך, כביכול מסכים לתיקון של משה כלפי מעלה שלא יזלזלו הבריות לומר שיש מציאה לפני ה'. שהרי הכל מצוי לפניו, שהוא יוצר הכל, גם את המציאת חן. ואשר על כן יתפלל כל אדם לפני בוראו למציאת חן בעיני המקום שימציא חינו בעיני בריותיו, ושימציא חן תורתו לפניו.

ומציאת חן זו היא יסוד מצוות הראיה שברגלים. וכשם שבא לראות כן בא ליראות. במידה שאדם מודד כן מודדים לו. כמידת המציאת חן בעיני הבא לראות, כן מידת המציאת חן של הבא ליראות. ואפשר לומר שעולת הראיה נקראת על שם זה, שהמציאת חן בעיני ה' מעלה את חשיבות הראייה של הבא לראות כשם שבא ליראות.

וזה גם המציאת חן שיש בארבע מינים בכלל ובאתרוג בפרט שנאמר בו "מרגג למחזי" שהוא התרגום של פל-עץ נְחֻמְד לְמַרְאֵה.

ועוד, יש לעיין לעניין הלשון של **המציאת חן**. אומר הקב"ה למשה רבנו כי מצאת חן בעיני. ולפי הלשון קשה. שהיה צריך לומר כביכול שכך אומר הקב"ה **מצאתי** את חנך בעיני. ומה זה שאמר **מצאת** חן בעיני. והרי הקב"ה הוא המוצא ולא משה. וכן בכל עניני המציאת חן, לכאורה הלשון הפוך. שאומר משה להקב"ה **אם מצאתי חן בעיניך**. והרי לא משה מוצא אלא הקב"ה מוצא. והיה צריך לומר אם מצאת את חני בעיניך. ומדוע הפך הסדר.

לעומקו של מקרא סוכות - וזאת הברכה

על עצמם, שלא יארע להם כפי
שארע לגוג ומגוג.

ובשנה שחל בה שבת חול המועד
מפטירין בעניין גוג ומגוג אשר
ביחזקאל:

וְהָיָה בַיּוֹם הַהוּא אֲתָן לְגוֹג מְקוֹם
שֵׁם קָבֵר בְּיִשְׂרָאֵל וְגו' וְקָבְרוּ שֵׁם
אֵת גּוֹג וְאֵת כָּל הַמּוֹנֵה וְקָרְאוּ גֵיא
הַמּוֹן גּוֹג: וְקָבְרוּ בַּיִת יִשְׂרָאֵל
לְמַעַן טַהַר אֵת הָאָרֶץ שְׂבַעַה
חֲדָשִׁים. (יחזקאל, לט, יב)

ויש להבין על מה ולמה נצטוו בני
ישראל לקבור את גוג שבעה חדשים.
ואם תאמר כדי לטהר את הארץ, מדוע
יהיה מוטל דוקא על ישראל. והרי
בימי גוג ומגוג יהיו הכל לעבדים
לישראל.

ויש לומר שמזמן נח כבר נצטוו
על הדבר, כפי שמביא רש"י בפירושו
עה"ת. והיא תכנית של קורא הדורות
מראש. אשר בעת הַשְׁתַּכְּרָנָה ונתגלה
קלונו, באו שם ויפת להציל כבודו של
אביהם, שנתבזה על ידי חם אחיהם.

הפטרה בשבת סוכות

כאשר חל יו"ט ראשון בשבת
מפטירין בזכריה י"ד והוא
בעניין גוג ומגוג ושאר העמים

{א} הִגָּה יוֹם-בָּא לַיהוָה וְחָלַק
שְׁלֵלָךְ בְּקִרְבְּךָ: {ב} וְאֶסְפְּתִי אֶת-
כָּל-הַגּוֹיִם | אֶל-יְרוּשָׁלַם לְמַלְחָמָה
וְגו'.

הם חיל גוג ומגוג. ומדוע באו,
להתאסף ולבוא אל ירושלים
למלחמה.

ולאחר שימצאו גוג ומגוג את מותם
בשדה הקרב נאמר על שאר הגויים:

{טז} וְהָיָה כָּל הַגּוֹתֵר מִכָּל הַגּוֹיִם
הַבָּאִים עַל יְרוּשָׁלַם וְעָלוּ מִדֵּי שָׁנָה
בְּשָׁנָה לְהַשְׁתַּחֲוֹת לְמֶלֶךְ יְהוָה צְבָאוֹת
וְלַחַג אֵת חַג הַסּוּכוֹת:

ויש ליתן טעם לכך שיבואו הגויים
לחג את חג הסוכות.

ולעומקו של מקרא יאמר, שיבואו
כל העמים כולם להודות על הקרבת
שבעים פרי החג שהם כנגד שבעים
אומות, ויבואו להתברך ולבקש רחמים

לעומקו של מקרא סוכות - וזאת הברכה

יפת. ועוד שכתוב ויקח ולא ויקחו. כלומר שהאחד נתאמץ יותר ואיזה הוא זה שם שכתוב ראשונה. ויקח שם. לכן מבני בניו של שם יזכו לכיסוי של כבוד בתפילה היא הטלית של ציצית, יגוג ומגוג מצאצאיו של יפת יזכו לקבורה.

ועל כך יש לשאול, והרי יש לפניו יתברך דרכים רבות לזכות את בראיו. ומדוע יבחר ליפת דוקא לזכותו במותו, ולא בחייו. ויש לומר, על דרך מה שהכתיב בתורה וחי בהם. שהמצוות נתנו לחיות בהם. ושם נתאמץ במצוות כיבוד אב, שניתנה גם לגויים. ולכן זכה בחייו לטלית נאה לבני בניו, הם עם בני אברהם. ויפת שנתאמץ פחות במצוה יזכה במותו בלבד לכיסוי של כבוד והוא להיקבר, שתכסהו האדמה ולא יהיה למאכל עוף השמים.

ועדין יש לשאול, והרי בנים רבים היו לשם, וממנו עממים רבים, ומנין שיזכו לטלית דוקא בני אברהם, אלא יש לומר על פי המדרש רבה, (בראשית, פרשיה מג, ט') שכאשר אמר אברהם למלך סדום (בראשית יד, כג') אם-מחוט וְעַד שָׂרוּף-נֶעַל וְאם-אֶקַח מִקַּל-אֲשֶׁר-לִי וְלֹא תֵאמַר אֲנִי הִעֲשֵׂיתִי אֶת-אֲבָרָם אָמַר רַבִּי

ושם נאמר: ויקח שם ויפת את-השמלה וישמו על-שכם שניהם ויגלו אתרנית ויכסו את ערות אביהם ופניהם אתרנית וערות אביהם לא ראו.

מפרש רש"י במקום: פרק ט' פס' י"ח: ויקח שם ויפת. אין כתיב ויקחו אלא ויקח, לימד (ב"ר לו, ו.) על שם שנתאמץ במצוה יותר מיפת, לכך זכו בניו לטלית של ציצית, ויפת זכה לקבורה לבניו, שנאמר אתן לגוג מקום שם קבר (יחזקאל לט, יא.). וחם שבזה את אביו, נאמר בזרעו כן ינהג מלך אשור את שבי מצרים ואת גלות כוש נערים וזקנים ערום ויחף וחשופי שת וגו' (ישעיה כ, ד.).

יוצא איפוא ששם ויפת זכו במידה כנגד מידה לכיסוי של כבוד. הם כיסוהו בכיסוי של כבוד שלא יתבזה, לכן יזכו לכיסוי של כבוד. שם, יזכו בניו לטלית של ציצית, ויפת יזכה שיכסו את גוג ומגוג בניו בעפר, לאחר מלחמת גוג ומגוג, ולא יהיה למאכל עוף השמים.

ורש"י נתן טעם מדוע שפר חלקו של שם, יותר מיפת. שהרי שניהם נתאמצו במצוה. אלא ששם נתאמץ יותר. שנאמר ויקח שם ויפת את-השמלה, פרסם הכתוב את שם לפני

לעומקו של מקרא סוכות - וזאת הברכה

בבגדי כבוד, של כהונה, ולכן ראוי שיהיו ענני כבוד על ידו. וכל היקר הזה על ידי התאמצות במצות כיבוד אב, שהיא דוגמא לכיבוד אבינו שבשמים. ויפת שלא נתאמץ במצוה זכה לכיסוי של כבוד אף הוא, אמנם, אך לכיסוי של האדמה והיינו הקבר. ויש לומר שלכן קוראים את קבורת גוג בסוכות. שעל ידי כך מתבררת מתנת קורא הדורות מראש לבני בניהם של שם ואברהם, בעודנו יושבים תחת צילא דמהימנותא היא כיסוי כבוד זכר לענני הכבוד. ולכן נקראת סוכה כך, מלשון כיסוי.

וחז"ל רמזו לזה במסכת ברכות, (דף י' עמ"א) למה נסמכה פרשת אבשלום לפרשת גוג ומגוג שאם יאמר לך אדם כלום יש עבד שמורד ברבו [והכוונה לגוג ומגוג שבא למרוד בהקב"ה] אף אתה אמור לו כלום יש בן שמורד באביו, אלא הוה [שכך היה עם אבשלום שמרד באביו] הכא נמי הוה [בגוג שמרד ברבו].

כאן גילה הכתוב, על ידי אבשלום, שכל מה שגוג מורד ברבו כבר נמצא בשרשים של זלזול בכיבוד אב על ידי יפת מאבותיו. ושמו מוכיח עליו, אב-שלום. שאם בן יכבד אב ועבד אדוניו, אזי שלום יהיה לו. ודוד המלך ראה

אפא בר ממל אָמר לו הקדוש ברוך הוא אתָ אַמְרָתָּא אִם מְחוּט, תִּיֵיךְ שְׂאֲנִי נוֹתֵן לְבָנֶיךָ מִצְוֹת צִיצִית, הֵיךְ מָה דְאָתָּא אָמר (במדבר טו, לח): וְנָתַנוּ עַל צִיצֵת הַכֶּנֶף פְּתִיל תְּכֵלֶת, וּמִתְרַגְּמִין חוּטָא דְתַכְלֵתָא.

היוצא איפוא, שמצות טלית ניתנה לבני שם. ועדין איני יודע כביכול מי יקבלנה. וכאשר בא אברהם ואמר אם אקה מחוט וגו' ולא תאמר אני העשרתי את אברם, נבחר אברהם אבינו מכל צאצאי שם להיות זוכים בטלית עם ציצית.

ודייקא נמי ברש"י כדלעיל, על שם שנתאמץ במצוה יותר מיפת, לכך זכו בניו לטלית של ציצית. והיינו, שעל ידי שם זכו לטלית בלבד. והיא של ציצית, אבל עדין ללא ציצית. ובציצית עצמה זכו רק בבא אברהם, ובזכות שאמר אם אקה מחוט וגו', זכו בזכותו לפתיל תכלת הוא הציצית להיות על הטלית שניתנה להם על ידי שם.

ולעומקו של מקרא י"ל שבזכות הכיסוי כבוד של הציצית, וציצית דומה לרקיע, זכו אחרי כן כל עם ישראל על ידי אהרון גם לכיסוי כבוד של ענני כבוד. כי אהרון הכהן נתכהן

לעומקו של מקרא סוכות - וזאת הברכה

וזאת הברכה

דרשת וַיִּקְבְּר אֶתֹ בְגִיל

וּבְאֹר הַמְּשָׁנָה: "עֲשֵׂרָה דְבָרִים
נִבְרָאוּ בְעָרְב שֶׁבֶת בֵּין
הַשְּׁמֵשׁוֹת" ובהם מקום קבורתו
שֶׁל מֹשֶׁה אבות פ"ה מ"ו
וַיִּקְבְּר אֶתֹ בְגִיל בְּאֶרֶץ מוֹאָב מוֹל
בֵּית פְּעוֹר וְלֹא-יָדַע אִישׁ אֶת-
קִבְרָתוֹ עַד הַיּוֹם הַזֶּה (לד, ו')

וַיִּקְבְּר אֶתֹ בְגִיל
פירש"י הקב"ה בכבודו. רבי
ישמעאל אומר הוא קבר את עצמו.

לעומקו של מקרא, ועל דרך הרמז,
לדעה הראשונה ברש"י שהקב"ה
בכבודו קברו למשה, יש רמז במלה
בְּגִיל. שהיא בגימטרי' י"ה. וכאילו
כתוב ויקבר אותו י-ה.

ולדעה השניה ברש"י, לדעת ר'
ישמעאל, שמשוה קבר את עצמו יש
לומר גם שנרמז במילה בְּגִיל. שכן חסר
א'. ומשה ענו מכל אדם לא יסבול
גאווה לא בעולם הזה ולא בעולם הבא,

לתקן את הדבר הזה משרשו לכן
אמר בני אבשלום בני בני וגו' שמונה
פעמים, להעלותו ולהחזירו לשרשו.
ואמרו בגמ' (סוטה י' עמ"ב) שבע
פעמים להוציאו מגיהנום, ופעם
שמינית להביאו לעולם הבא. כלומר
להחזירו לשרשו. ויש לומר שעל ידי
תפילת דוד המלך, החזירו לשרשו של
אברהם אבינו שאמר ליצחק הנני בני,
ונאמר שם בני, שבע פעמים.

ובחזרה לעניין ההפטרה, יש
לומר, לעומקו של מקרא, שלכן
נצטוו ישראל לקבור את גוג שבעה
חדשים. שעל ידי התאמצות
בקבורתם, שבעה חדשים, מעלים גם
הם שבע פעמים את מצות כיבוד אב
לשרשה, שהיא כיבוד אבינו שבשמים.
ואשר על כן ראוי לקרותה בחג
הסוכות הוא חג כיבוד אבינו מלכנו
שבשמים ובארץ, תחת צילא
דמהימנותא, עם ארבעת המינים מודים
ומשבחים לבוראנו על כל הטוב אשר
גמלנו, והוציאנו זכאים במשפט. כן
יזכנו במהרה לבנין בית מקדשנו בבא
משיח צדקנו בב"א.

לעומקו של מקרא סוכות - וזאת הברכה

הָאֲדָמָה. [במדבר יב,ג'] ולזה אין אדם משיג לעמוד בכוחו לשמוע קול אלהים חיים זולת האיש אשר הפך חומר ועשאו צורה כמו שרשמנו במקומות אחרים שזה אין לו גוף ויכול שאת דבר מלך. כן לשון האוה"ח הק'.

ונרמז במה שנאמר ויקבר אתו בגל' **בְּאֶרֶץ מוֹאָב מוֹלַב בֵּית פְּעוֹר, מוֹלַב בְּטִיפְחָא, הנקרא גם טרחא. ולדעת ר' ישמעאל שקבר את עצמו, כלומר כשם שטרה בקבורתו כן טרה בענותנותו.**

מוֹלַב בֵּית פְּעוֹר, פירש רש"י קברו היה מוכן שם מששת ימי בראשית לכפר על מעשה פֵּעוֹר, וזה אחד מן הדברים שנבראו בערב שבת בין השמשות.

ולעומקו של מקרא, ועל דרך הרמז והטעמים, נרמזו הדברים בטעמי בֵּית פְּעוֹר שהם מונח אתנחתא. שמקום קבורתו מוֹלַב בֵּית פְּעוֹר מונח למנוחתו של משה מששת ימי בראשית.

שכן מוֹלַב הם ראשי תיבות: **מ-ו-ל :** **מְ שוּשָׁה לְבִרְיָאָה.** והמלה מוֹלַב

ובודאי לא במותו. לכן כתב בגי בלי א', כי גיא עם אל"ף מורה על גאווה. לכן כתב בלי א' בְּקִבְרוֹ את עצמו שלא תהיה בו לחלוחית של גאווה גם לא במותו.

ובשימת לב, בְּגִל' מוטעם בטעם פשטא. שְׁמִקְבְּרוֹ מתפשטת תורתו ויראתו של משה על פני כל החיים, עד אשר ת"ח יכוננו בשם משה, "משה - שפיר קאמרת!".

ולעומקו של מקרא יאמר, כי לא רק תורתו ויראתו, אלא גם ענותנותו של משה תתפשט על כל לומדי התורה ועוסקיה, ודבר זה נרמז במלה בְּגִל', ויכוון בזה ר' ישמעאל ל"ג מדות שהתורה נדרשת בהן, שנאמר בְּגִל' בי"ג.

וכמו התורה והיראה שאינן ירושות, אלא ניתנות למי שעמל בהן, כן מדת הענוה אינה ירושה אלא ניתנת למי שעמל בה. וכמאמר אור החיים הק' שגם משה לא ירש את ענותנותו ולא קבלה במתנה, אלא עמל על מדת הענוה, ואשר על כן משבחת אותו התורה על עמלו: **וְהָאִישׁ מִשֵּׁה עָנּוּ מְאֹד מִפְּלִ הָאָדָם אֲשֶׁר עַל-פְּנֵי**

לעומקו של מקרא סוכות - וזאת הברכה

ויש לעיין תחילה בזמן המיוחד הזה של ערב שבת בין השמשות. שהוא **הערב שבת הראשון** של הבריאה. הוא הזמן המיוחד שרק הקב"ה יודע עתיו ורגעיו, ואין כל בריה יכולה לעמוד עליו.

ואשר על כן אין רגע מקודש ממנו, מרגע של התקדש היום. ולכן נבראו הדברים האלה שבמשנתנו ברגע קדוש זה של ערב שבת בין השמשות, **כדי שיינקו וישאבו** מקדושת השבת, ובבוא העת כאשר יצטרכו להם יהיה בזה קדוש השם לעיני כולם.

ובתוך הרשימה הקדושה הזאת מקום קבורתו של משה. אשר משום קדושתו אין מי שיכול לעמוד עליו, ולכן נאמר ולא ידע איש את קברתו **עד היום הנה**.

ומאי **עד היום הנה** יש לומר **עד היום** של תחית המתים שבו נאמר: **הנה אלהינו נה** וכמאמר ר' ברכיה במדרש שמות רבה: **אמר להם הקדוש ברוך הוא לישראל, בעולם הנה אמרתם לפני פעם אחת זה אלי ואנוהו, אבל לעתיד לבוא אתם אומרים אותו דבר שתי פעמים, שנאמר (ישעיה כה, ח, ט):** ואמר ביום ההוא **הנה אלהינו**

מוטעמת **בטיפחא** לומר לך שמקום קבורתו לעולם יהיה **טופח על פני כל** מי שיאחז ח"ו במדת פעור.

ועוד י"ל, שהטעם **טפחא** הוא טעם מפסיק לומר לך שאין חיבור בין ישראל לבעל פעור, אפילו כטפח, ובוה מתבטל הקטרוג על הנצמדים לבעל פעור, וזה שפירש רש"י **לכפר על מעשה פעור**.

ולעומקו של מקרא, יש ליתן את הדעת על כל אותן דברים שנבראו בערב שבת בין השמשות, מדוע דוקא הם ומדוע דוקא בזמן זה. וכי לא יכולים להברא כל אחד ביומו הראוי לו או בזמנו שלו. מדוע חברו כולם לזמן מיוחד זה של ערב שבת בין השמשות.

ובשים לב לדברים שנאמרו במשנה (אבות פ"ה מ"ו):

עשרה דברים נבראו בערב שבת בין השמשות, ואלו הן, פי הארץ, ופי הבהר, ופי האתון, והקשת, והמן, והמטה, והשמיר, והכתב, והמכתב, והלוחות. ויש אומרים, אף המזיקין, וקבורתו של משה, ואילו של אברהם אבינו. ויש אומרים, אף צבת בצבת עשויה.

לעומקו של מקרא סוכות - וזאת הברכה

שמיני עצרת

למפטיר

**ביום השמיני עצרת תהיה לכם
וגו' והקרבתם עלה וגו' פר אֶחָד
אֵיל אֶחָד. (במדבר, כט, לה-לו')**

**על דרך הצח: זה שאמרו קשה עלי
פרידתכם, אותו פר יהיה אצלי יתד
שלכם. אל תקרי פרידתכם אלא פר -
יתדכם. [עפ"י צדיק כתמר]**

**ובמדרש רבי תנחומא (יז), למדה
תורה דרך ארץ, שמי שיש לו
אכסנאי, יום ראשון מאכילו פטומות,
למחר מאכילו דגים, למחר מאכילו
בשר בהמה, למחר מאכילו קטניות,
למחר מאכילו ירק, פוחת והולך כפרי
החג.**

**ויש לעיין מה דרך ארץ יש כאן
שהולך ופוחת מהכנסת אורחים. וי"ל
דדרך ארץ הוא לא כלפי האורח, אלא
כלפי הקב"ה. שלא יהיה בשר ודם
מכובד יותר מן הקב"ה. מה קרבנות
לה' הולכים ופוחתים, אף מה
שמכבדים את האורח יהיה הולך
ופוחת.**

**זֶה קָנִינוּ לוֹ וְיִוָּשִׁעֵנו זֶה יְהוָה קָנִינוּ
לוֹ נִגְלָה וְנִשְׁמָחָה בִּישׁוּעָתוֹ:**

**וְלָכֵל הִיָּד הַחֲזָקָה וְלָכֵל הַמּוֹרָא
הַגָּדוֹל אֲשֶׁר עָשָׂה מִשָּׁה לְעֵינֵי כָּל-
יִשְׂרָאֵל**

**פירש רש"י שנשאו לבו לשבור
הלוחות לעיניהם, שנאמר ואשברם
לעיניכם (דברים ט, יז), והסכימה
דעת הקב"ה לדעתו, שנאמר אשר
שברת (שמות לד, א), יישר כחך
ששברת (שבת פז).**

**ואם ישאלך אדם מדוע התורה
מסתיימת בדבר עצוב כשבירת
הלוחות שאנו מתענים על כך בי"ז
בתמוז, ועוד ביום שמחתנו שמחת
תורה, אף אתה אמור לו שאין התורה
ניתנת במתנה, אלא צריך לְשַׁבֵּר עצמו
עליה. ולכן אמר לו הקב"ה יישר כחך
ששברת, כאומרו חילך לאורייתא.
בכה זה תשבר ותפרק כל הפירוכות
והקושיות ויתורצו כל התירוצים
וממילא רווחא שמעתתא, ותתרבה
התורה בישראל. ואשר על כן אין בזה
עצב כלל, אלא אדרבה, מתאים הוא
בזה ליום של שמחה.**

לעומקו של מקרא סוכות - וזאת הברכה

קלום, יביא דְּבָרִים, שְׁנֵאמַר: קחו עמכם דְּבָרִים וְשׁוּבוּ אֵל ה', וְתֹאמַר שְׁהוּא מְקַבֵּל. אָמַר הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, הֵן, וּנְשַׁלְמָה פְּרִים שְׁפִתֵינוּ (הושע יד, ג), הֵכִי נְמִי לִגְבִי לִימוּד: וּנְשַׁלְמָה פְּרִים שְׁפִתֵינוּ.

ועל דרך הצח: אל תקרי וּנְשַׁלְמָה אלא וְלִמְשָׁנָה. וְלִמְשָׁנָה - פְּרִים שְׁפִתֵינוּ. [עפ"י צדיק כתמר]

ועוד יש לומר, שיש בפסוק האחרון אחת עשרה תיבות, חמש כנגד חמישה חומשי תורה ויאמר מִשָּׁה אֵל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, ועוד שש כנגד ששה סדרי משנה.

ואשר על כן סיים ענין הקרבנות בפסוק "וַיֹּאמֶר מִשָּׁה אֵל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל כֹּכֵל אֲשֶׁר צִוָּה ה' אֶת מִשָּׁה" לרמז על ה' חומשי תורה וששה סדרי משנה.

לסיומה של תורה ולתחילתה

אֵלֶּה תַעֲשׂוּ לַה' בְּמוֹעֲדֵיכֶם לְבַד מִנְדָּרֵיכֶם וּנְדָבְתֵיכֶם לְעַלְתֵיכֶם וּלְמִנְחֹתֵיכֶם וּלְנִסְפֵיכֶם וּלְשַׁלְמֵיכֶם: (כט, לט')

סיים הכתוב את פרשת פנחס בשש פעמים יכ"ם ברציפות. ועוד יכ"ם אחד של במועדיכם ונאמר בו לבד, שעל ידי זה יכם לעובדי כוכבים בעבור ששת אלפים שנה מכה רבה, ועוד מכה אחת שביעית באלף השביעי, בעת מלחמת גוג ומגוג, מכה ניצחת. לרומם ולפאר עמו ישראל, ולכן יהיו השבעים פרים שהם כנגד האומות בסדר הולך ופוחת.

ועוד י"ל, שיש כאן שש פעמים מ"ם ברציפות. ללמד על ששה סדרי משנה, שמתחילים באות מ"ם מלאימתי ומסתיימים באות מ"ם ה' עז לעמו יתן ה' יברך את עמו בשלום.

וירמוז בזה למה שאמר רבי יצחק [מנחות קי] מאי דכתיב {ויקרא ו-יח} זאת תורת החטאת וזאת תורת האשם כל העוסק בתורת חטאת כאילו הקריב חטאת וכל העוסק בתורת אשם כאילו הקריב אשם וכעין שאמרו במדרש תנחומא לגבי וידוי [פרשת צו, ו] ומי שְׁאִין לוֹ סֶלֶת וְלֹא

לעומקו של מקרא סוכות - וזאת הברכה

נמצאת כל התורה כולה מקשה אחת שתכליתה ותחילתה חד הם, וכן נעוץ תחילתה וסיומה של התורה זה בזה.

וכן יִדְרָשׁ:
לְעֵינֵי כָּל-יִשְׂרָאֵל בְּרֵאשִׁית בְּרָא
אֱלֹהִים אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ.

שלעיני כל ישראל שנקראו ראשית, גלוי וידוע כי למענם ברא הקב"ה את העולם.

או כלך לדרך זו: נאמר בראתי יצה"ר, בראתי לו תורה תבלין. והתורה היתה כתובה לפניו אש שחורה על גבי אש לבנה תתקע"ד דורות לפני בריאת העולם. והקב"ה הסתכל בתורה וברא עלמא. וישראל נקראים על שם אותיות התורה שכן אמרו:

יש ששים רבוא אותיות לתורה, ר"ת ישראל. נמצאו ישראל קיימים יחד עם התורה תתקע"ד דורות לפני בריאת העולם. היינו דכתיב שהקב"ה ברא את העולם לעיני כל ישראל.

לסיומה של תורה ולתחילתה

"שוקיו עמודי שש מיוסדים על
אדני פז" [שה"ש ה,טו']

בתנחומא ובמדרש רבה נדרשו בשני אופנים המשלימים זה את זה.

בתנחומא בהר, נאמר במדרש אין לך כל פרשה ופרשה בתורה שאין לה כותרת מלמעלה ובסיס מלמטה. פ"י סוף הפרשה נעוץ בתחילתה והוא כעין סיכום ומסקנה של תחילתה.

ובמדרש רבה פר' נשא מביא המדרש אין לך כל פרשה ופרשה שאינה נדרשת לפנייה ולאחרייה. כעין נזיר, נדרש לאחריו שכשם שאין הנזיר רשאי לשתות יין, כן אין הכהנים רשאים לשתות יין בברכתם ובעבודתם. וכשם שראו כולם את הקלקול שהיין גורם לסוטה, יזירו עצמם מן היין כנזיר.

ובהתחבר שני המדרשים יחדיו, יוצא איפוא שלא רק כל פרשה ופרשה בפני עצמה נעוץ סופה בתחילתה, אלא כל פרשה ופרשה נעוץ הפרשה הבאה בפרשה הקודמת.

לעומקו של מקרא סוכות - וזאת הברכה

לְעֵינֵי כָּל-יִשְׂרָאֵל
בְּרֵאשִׁית בְּרָא אֱלֹהִים אֶת הַשָּׁמַיִם
וְאֶת הָאָרֶץ

או כלך לדרך זו: מעמד קריאת התורה באזני בני ישראל הרי הוא כהתהוותה של התורה לעיניהם, ואשר על כן כל התהוות הבריאה היא לעינינו ממש בעת סיום התורה ותחילתה:

וכאמרו:

בְּרֵאשִׁית בְּרָא אֱלֹהִים אֶת הַשָּׁמַיִם
וְאֶת הָאָרֶץ
לְעֵינֵי כָּל-יִשְׂרָאֵל

חזק חזק ונתחזק

**בכל ענייני הקונטרס ניתן לפנות
לטל': 052-7675895
גור-אריה צור
מודיעין עילית
ניתן להצטרף לתפוצת מייל
דוא"ל: leshem895@gmail.com**